ואע"ג דכתיב גבי מילואים וזה אשר

מעשה על המזבח וכחיב בהו נסכים

בעולת תמיד בקרבן ליבור הוא דהואי

אבל קרבן יחיד לא נתחייב בנסכים

אלא מביאת הארץ ואילך ולאחר

ירושה וישיבה טועל כן לא נתחייבו

בנסכים במדבר דאי נתחייבו שוב לא

הפסיקו אפילו בגלגל ור"ע סבר קירבו

נסכים במדבר פי' ונסכים דכתיב

בפ׳ שלח לך היינו נסכי יחיד אף בבמת

יחיד דאי להטעין נסכים לקרבן יחיד

בבמה גדולה לא אינטריך קרא שכבר

טעונה ועומדת מזמן שהיו במדבר

וא"כ מושב דקאמר לא לאחר ירושה

וישיבה קאמר שהרי במדבר הקריבום

שהיה קודם ולא בא אלא להתיר קרבן

יחיד בבמת יחיד בביאתן לגלגל כל

י"ד שנה ובא הכתוב להטעינם נסכים: הואיל ונאמרה ביאה בתורה

בחדש הראשון של פי׳ רש״י דפרשה

שבראש הספר לא נאמרה עד אייר

למדת שאין מוקדם ומאוחר בתורה

ולמה לא פתח בזו מפני שהוא גנותן

של ישראל שכל ארבעים שנה שהיו

ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח

זה בלבד וא"ת ולמה לא הקריבו וי"ל

דסבירא להו כתנא דהכא דאמר שכ"מ

שנאמר ביאה אינו אלא אחר ירושה

וישיבה ובפסח נאמר ביאה ש וא״ת א״כ

היאך הקריבו גם פסח זה וגם אותו

פסח שעשו ביתי יהושע קודם שנכבשה

ונחלקה הארץ וי"ל שעשו ע"פ הדיבור

וא"ת כיון שמן הדין לא היה להם

לעשות מה גנות היה להם וי"ל דהיינו

גנותם שנשתהו ליכנס לארץ עד מ׳

שנה מפני עון מרגלים ולפיכך לא

נצטוו ואם היו זוכים ליכנם לארך מיד

היו מצווים מיד עוד י"ל דם"ל כי האי

תנא דאמר דביאה הכתוב גבי תפילין

משמע עשה מלוה זו שבשבילה תכנס

לארץ וכן משמע ביאה דכתיב גבי

פסח וא"ת א"כ למה לא עשו כי אם

פסח אחד וי"ל לפי שהיו רובם ערלים

וכתיב (שמות יב) כל ערל לא יאכל בו

והיינו גנותם ומ"מ אינם חוטאים

במה שלא עשו אותו דהא ערל אסור

באכילת פסח וא"ת למה לא מלו לפי

שלא נשבה להם רוח לפונית כל

ארבעים שנה שהיו במדבר לפי שהיו

מופים בעון מרגלים א וכן משמע

םתם. בפ׳ בהעלותך על

ביאה ומושב כתיב בהו. והיכי יליף מיניה מושב בלא ביאה דלמא האי

ל) זבחים קיא. חגיגה ו: [ע"ש], 3) [לעיל כד. וש"נ],

תד א מיי' פ"ו מהל' מלה הלכה א:

→)@(~ תורה אור השלם

ו. דבר אל בני ישראל ָבֶּ עֶּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵי וְאָמֵרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבא אֶל ארע אַרץ מושבתיכם אשר אני נתן לכם:

2. בַּחֹרֵשׁ הַשַּׁנִי בַּאַרְבַּעַה עשר יוֹם בֵּין הָעַרְבַּיִם יָעשוּ אֹתוֹ עַל מַצוֹת ומרורים יאכלהו: במדבר ט יא

במו בו טיא 3. וַיּאבְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ מִמְּחֲרַת הַפָּסַח מִצוֹת יקלוי בעצם היום הזה:

מוסף רש"י

לא קירבו נסכים במדבר. נאסל מועד שבמדבר כל ארבעים שנה שנמדנר כנ מונעם ב... (זבחים קיא.). וביכורים. יהיה כי תכול וגו' תבות מבות וישבתה מגיד שלא נחחייבו עד שכנשו את הארץ וחלקוה (דברים כ א). וכל שני בתובים הבאים כאחד מלמדין. מדלח אחד ונגמור כולהו מיניה (לעיל בד.). מדהדר כתביה לאידך ולא ילפא מחבריה ש"מ דוקא הני קלמר (פסחים מה.). מידי דהוה אחלה. שנלמר נה בבואכם משנכנסו בה ואכלו מלחמה נתחייבו בחלה (במדבר טו יח). תיבעי קידוש כי מועדות קמ"ל. אין מקדשים אחד בשבת להיות שביעי שלו בשבת אלא לעולם שביעי שבת הוא כלא קידוש נ"ד (רשב"ם ב"ב קכא.). ביאה דכתב רחמנא גבי תפילין ופטר חמור. כתינ נהו והיה כי יניאן נפרשת קדש לי (לעיל לו). עשה קום פי (עריל און). עשור מצוה זו שבשבילה תיכנס לארץ. מלוה זו של בכורות שבשבילה תיכנם ולהכי סמכינהו להדרי (בכורות ה). ממחרת הפסח. הוא יום הקרנת העומר ממחרת יום הרחשון של פסח (ר"ה יום הנפת העומר שהקריבו עומר תחילה (יהושע ה יא)

במאי קמיפלגי. פי׳ בקונטרס מה ראה ר״ע לחלוק על ר׳ ישמעאל אבל לא בעי מה ראה רבי ישמעאל לחלוק על ר"ע משום דדריש לכם? במה הנוהגת בכולכם? כדפי? בקונטרס לעיל: דא קירבו נסבים במדבר. פי׳ עד שנתיישבו בח״י משום דכתיב מ בכל מושבותיכם

ביאה ומושב כתיב בהו ה"ה ללמד שכל י מקום שנאמר ביאה ומושב אינו אלא לאחר ירושה וישיבה דברי ר' ישמעאל אי הכי אמר לו ר"ע הרי שבת שנאמר בו מושבות וא"ל שבת ק"ו היא נימא ליה אנא ביאה ומושב קאמינא חדא ועוד קאמר ליה חדא דאנא ביאה ומושב קאמינא ועוד דקא אמרת הרי שבת שנאמר בו מושבות שבת ק"ו היא במאי קמיפלגי בקירבו נסכים במדבר קא מיפלגי הר׳ ישמעאל סבר לא קירבו נסכים במדבר ור"ע סבר קירבו נסכים במדבר אמר אביי האי תנא דבי ר' ישמעאל מפיק מאידך תנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי ר' ישמעאל הואיל ונאמרו ביאות בתורה סתם ופרט לד הכתוב באחד מהן לאחר ירושה וישיבה אף כל לאחר ירושה וישיבה ואידך משום דהוה מלך וביכורים שני כתובים הבאים כאחד סוכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין ואידך צריכי ידאי כתב רחמנא מלך ולא כתב ביכורים הוה אמינא ביכורים דקא מיתהני לאלתר ואי כתב ביכורים ולא כתב מלך הוה אמינא מלך דדרכן לכבש לאלתר ואידך נכתוב רחמנא מלך ולא בעי ביכורים ואנא אמינא ומה מלך דלכבש לאחר ירושה וישיבה ביכורים לא כל שכן ואידך אי כתב הכי הוה אמינא מידי דהוה אחלה קמ"ל והשתא דאמרת חובת הגוף נוהגת בין בא"י בין בח"ל מושב דכתב רחמנא גבי שבת ל איצמריך ס"ד אמינא הואיל ובענינא דמועדות כתיבא תיבעי קידושי כי מועדות קמ"ל מושב דכתב רחמנא גבי חלב ודם למה לי איצטריך סד"א הואיל ובענינא דקרבנות כתיבי בזמן דאיכא קרבן ניתסר חלב ודם בזמן דליכא קרבן לא קמ"ל מושב דכתב רחמנא גבי מצה יומרור למה לי איצטריך סד"א הואיל וכתיב 2על מצות ומרורים יאכלוהו בזמז דאיכא פסח איז בזמן דליכא פסח לא "קמ"ל ביאה דכתב רחמנא גבי תפילין ופטר חמור למה לי ההוא מיבעי ליה לכדתנא ידבי ר' ישמעאל עשה מצוה זו שבשבילה תיכנם לארץ בשלמא למ"ד מושב כל מקום שאתם יושבים משמע היינו דכתיב יוֹיאכלו מעבור הארץ

דמפרש ביה ביאת הארץ הוא דלא בעי למימר כל מקום שאתם יושבים ובתום׳ הרא״ש כתב אבל מושב בלא ביאה אימא לך אפילו ח"ל: ה"ק. רבי ישמעאל שכל דלא גרסינו עד ואי כתב ביכורים, ע"ש ובריטב"א, מהרי"ט, ופנ"ין, ד) [בכת"י מקום שנאמר ביאה ומושב. וחדש אתא ר' ישמעאל לאשמועינן דכתיב ביה נמיח ביאת הארץ ומושבות: במאי נוסף: ב"ד. וכ"ה בתוס' ב"ב קכא ע"א ד"ה ושבת], ה) [מרש"י ותוס' קמיפלגי. מה ראה ר"ע שלא למד כר" ישמעאל דכיון דכתיב ביאה ומושב נראה דל"ג ומרור. ועי בארץ קאמר לאחר ירושה וישיבה: ריטב״ה, שלנ״ל, ורש״ש], ר' ישמעאל סבר לא קירבו נסכים ו) [בכורות ה.], ז) ר"ה יג., ה) [ויקרא כג, יד], ט) [ועי' תוס' זבחים קיא במדבר. ואע"ג דכתיב במילואים ושמות כטו וזה אשר תעשה על המובח ע"א ד"ה לדברי], י) [ויקרא כג, יד], כ) [במדבר טו, ב], ל) [ובחים קיא ע"א, ע"ש], מ) [לכאורה וכתיב ביה נסכים בעולת התמיד בהרבו ליבור הוא דהוו אבל היחידים לא נתחייבו בנסכים אלא מביאת הארץ ליתא בכל מושבותיכם גבי נסכים. ואל"ל ארץ ואילך לאחר ירושה וישיבהש: ור"ע מושבותיכם סבר קירבו נסכים. ליחיד במדבר נ], () ועל כרחך. (רש"ש, ר"ש מדעסויא)] ובדפו"ר: וע"כ., ס) [נמדבר ט, משקרבו לרבים הלכך על כרחך אי להטעינה נסכים לבמה גדולה לא או. ע) ושמות יב, כה. אלטריך קרא שכבר טעונה ועומדת טן, פי (שמוע יצ, כי). שם יג, ה. וע"ש ברש"ין, פי (שם לא מלאמי ול"ל וביאה האמורה כאן לא הוזכרה אלא יבמות עב. והתם מבוחר להדיח כך וע"ע שם בתום' ד"ה משום], צ) [שם מפני במת יחיד שהותרה בביחתן לגלגל כל י"ד שנה ובא הכתוב להטעינם נסכים: האי תנא דבי ר' ישמעאל. ליתה וע' רש"ל ורש"ה. דלעיל דלית ליה ירושה וישיבה אלא כח ע"ב ד"ה ואידרן, היכא דכתיב מושב עם ביאה מפיק ר) וע' בירושלמי דמסכת חלה פ"ב], ש) [במדבר לג, ג], ש) [ויקרא כג, יד], מאידך תנא מולא מדעתו של תנא אחר דאפילו לא כתיב אלא ביאה

ובמדבר טו,

הנהות הב"ח (א) תום' ד"ה ממחרת וכו' דבעלמא ממחרת הפסח הוי ט"ו אבל הכח:

מוסף תוספות

א. ולא כמו שפיי רקוומרם ממעשה העגל בקונטוס ממעשה העגר שהרי מחל להם הקב״ה ואמר להם סלחתי וכו׳. תוס' יכמות על. ב. משום דקשיא דהרי תרומות . ומעשרות דקא מתהני ולא הוי לאלתר אלא לאחר ירושה וישיבה. ג. שכיון שהתחיל לילה של ט"ו קרי ליה ממחרת הפסח. מוס' הרא"ש. ד. דט"ז נמי קרי ממחרת . הפסח לפי שהוא יום בליל ט"ו. תוס' ר"ה יג. דממחרת מתפרש על שתי דרכים ממחרת שחיטת הפסח כההיא דאלה מסעי, והאי ממחרת אמאי אכול ממו שחיטת הפסח בעצם היום הזה יש לנו לפרש דממחרת הפתח דקאמר דהיינו ממחרת אכילת הפסח דהוא יום מ"ז. מומ' הרא"ש.

ירושה וישיבה: מלך דדרכו לכבוש. ישימו עליהם לאלחר וילא לפניהם: מידי דהוה אחלה. דהכל מודים שנתחייבו בה מיד דכתיב בה ובמדבר טו) בבואכם ותניא (בספרי פי שלח לך) משונה ביאה זו מכל ביאות שבתורה שנאמר בהן כי יביאך כי תבאו וכאן נאמר בבואכם מכיון שבאו נתחייבו: למה לי. כיון דחובת הגוף היא פשיטא דנוהגת בכל מושבות: מבעי קידוש. ב"ד ולא נהיג הידוש אלא ביהודה כדאמר בסנהדריו (דף יא:) כל דרישות שאתה דורש יהיו בשכנו של מקום: גבי חלב ודם. חקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם כל

לחודה אינו אלא לאחר ירושה וישיבה:

ופרט לך בחחת מהן. גבי מלך כתיב

(דברים יו) כי תבא אל הארץ וגו׳

וירשתה וישבתה בה ואמרת אשימה

עלי מלך: וביכורים. והיה כי תבוא

אל הארץ (שם כו) דפריש בה נמי

מעיקרא לא אכול אלמא אקרוב

חלב וכל דם לא תאכלו (ויקרא ג): גבי

מלה. בכל מושבותיכם תחכלו מלות

ושמות יבו: יחכלוהו. לפסח: בשלמח

למ"ד כו'. ומושב דכתיב גבי חדשי

לאו לירושה וישיבה אתא היינו כו':

במסכת חגיגה פי (דף ו.): בבורים לא ב"ש בוי. לית ליה

השתח הך סברת דלעיל בכורים דמתהנית לחלתר] ב מ"י: מושב דבתב רחמנא גבי מצה למה לי. מימה דבסוף ערבי פסחים (פסחים דף קב.")) מפיק מיניה לקובעו חובה בומן הזה וי"ל דשמא תנאי היא דהאי תנא מפיק ליה מבערב תאכלו מלות: בזכן דאיכא פסח אין בומן דליכא פסח לא קמ"ל מושבותיכם. וא"מ ביאה דכתיב גבי פסח למה לי וי"ל דאתא לומר עשה מצוה זו שבשבילה מיכנס לארץ וא״ת מבערב חאכלו מצות (שמות יב) נפקא דהכתוב קבעו חובה ועל כרחך שלא בזמן פסח מיירי דאי בזמן פסח מעל מצות ומרורים נפקא (פסחים דף קכ.) וי"ל דתרי קראי מושבותיכם ובערב תאכלו מנות לריכי חד לח"ל בומן שבית המקדש קיים וחד לחולה לארץ בומן שאין בית המקדש קיים P : ממחרת הפסח אכול מעיקרא לא אכול. י' הקשה ה"ר אברהם אבן עורא היכי אמרינן ממחרת הפסח דהכא הוי ששה עשר בניסן שנקרב העומר דלמא ממחרת הפסח ממחרת שחיטת הפסח קאמר דהיינו ט"ו בניסן שעדיין לא נקרב העומר דהכי נמי אשכחן בפרשת מסעיש דכתיב ממחרת הפסח ילאו בני ישראל והם ילאו בט"ו ואומר ר"ת דהאי ממחרת הפסח דהכא היינו ט"ו בניסן נמי קאמר וה"פ דקרא ויאכלו מעבור הארץ כלומר מן הישן ממחרת הפסח שהרי הוצרכו לאכול מצוחג וקלוי דהיינו חדש לא אכלו עד עצם היום הזה דהיינו ט"ז בניסן לאחר שקרב העומר וה"ג אשכחן ט"ז דאיקרי בעלם היום הזה דכתיבי ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עלם היום הזה ור"י מפרש נהי דבעלמא ממחרת הפסח הוי ט"ו (מ) הכא ר"ל ט"ו⊤ ולשון התורה לחוד ולשון נביאים לחוד ולשון חכמים לחוד ועל כרחך צ"ל כן דאם לא כן אתאי איצטריך למימר מעיקרא לא אכול הא אין לחלק בין ט"ו לקודם ט"ו כיון דאכתי לא איקרב עומר אלא פשיטא דר"ל ט"ז דהיינו ממחרת אכילת הפסח וההיא דפ׳ מסעי ר"ל ממחרת שחיטת הפסח כדפירשתיה. ווש"ע חוס' ר"ה יג. ד"ה דאקריבון: אקרוב

ממחרת הפסח "ממחרת הפסח אכול